

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/72/2014
Identifikačné číslo spisu: 1013201780
Dátum vydania rozhodnutia: 21.07.2016
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1013201780.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Kataríny Benzovej v právnej veci žalobkyne: JUDr. C. K., advokátka so sídlom K. č. 2, XXX XX S. E. K. proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Námestie Slobody 13, 810 05 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 3542/2013, Ev. č.: 34677/2013 zo dňa 05.08.2013, konajúc o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/271/2013-33 zo dňa 30.05.2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 6S/271/2013-33 zo dňa 30. mája 2014, p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 3542/2013, Ev. č. 34677/2013 zo dňa 05.08.2013 a ktorým žalovaný zamietol jej odvolanie a rozhodnutie Centra sp. zn. 3542/13 zo dňa 28.05.2013, ktorým jej priznalo trovy právneho zastúpenia vo výške 902,24 € (vrátane 148,27 € DPH) potvrdil.

Krajský súd uviedol, že jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu podľa drahej hlavy piatej časti bolo posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie a rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj procesnoprávnymi predpismi.

Predmetom súdneho preskúmania bolo rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového orgánu vydané v intenciách § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. a ďalej podľa § 14a až § 14c vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z, ktorým priznal advokátke - žalobkyňi trovy právneho zastúpenia vo výške

902,24 €.

Z administratívneho spisu krajský súd zistil, že uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17C/129/2007 zo dňa 08.01.2009, bola žalobkyňa ustanovená podľa § 30 O.s.p. za právnu zástupkyňu W. K. Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 14C/21/2008-322 zo dňa 27.11.2012 bola predmetná žaloba vo veci zamietnutá, avšak súd náhradu trov konania nepriznal. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.01.2013.

Krajský súd dôvodil, že zákon č. 495/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nadobudol účinnosť 01. januára 2010. Uvedený zákon o. i. zmenil aj § 149 ods. 2 O.s.p., z ktorého vyplýva, že ak bol účastníkovi súdom ustanovený zástupca, alebo ak ide o zastupovanie na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci, pri náhrade trov konania sa postupuje podľa osobitného predpisu. V poznámke 15) pri tomto ustanovení je odkaz na § 15 zákona č. 327/2005 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. a ustanovenia § 14a až § 16e vyhlášky č. 655/2004 Z.z. V prechodných ustanoveniach k úpravám účinným od 01. januára 2010 uvedeným v § 25a zák. č. 327/2005 Z.z. je uvedené, že na konania o nároku za poskytnutie právnej pomoci začaté pred 01. januárom 2010 a právoplatne neukončené do 31. decembra 2009 sa použijú ustanovenia účinné od 01. januára 2010.

Podľa krajského súdu z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že s účinnosťou od 01. januára 2010 súd stratil právomoc rozhodovať o priznaní odmeny advokátovi účastníka ustanovenému podľa § 30 ods. 1 O.s.p., ktorá má byť vyplatená zo štátnych prostriedkov. Táto právna úprava, tak ako bolo uvedené vyššie, sa v zmysle prechodných ustanovení aplikuje aj na konania neskočené do 31. decembra 2009. Jedná sa teda o prípady, keď je účastník, ktorému bol ustanovený advokát podľa § 30 ods. 1 O.s.p. v konaní neúspešný, alebo procesne zaviniť zastavenie konania, prípadne súd pri rozhodovaní o trovách konania aplikoval § 146 ods. 1 písm. a) až písm. c) O.s.p., či § 150 O.s.p. V prípade úspechu takéhoto účastníka v konaní súd prizná jeho ustanovenému advokátovi trovy právneho zastúpenia podľa štandardnej tarify vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal, alebo v prípade zastavenia konania, procesne zaviniť zastavenie konania.

O odmene advokáta ustanoveného účastníkovi v konaní podľa § 30 ods. 1 O.s.p., ktorá má byť vyplatená zo štátnych prostriedkov, s účinnosťou od 01. januára 2010 rozhoduje jedine Centrum právnej pomoci. Výplýva to z § 15 zákona č. 327/2005 Z.z. a osobitnej tarify vo vyhláške č. 655/2004 Z.z. (konkrétne jej III. hlavy druhej časti), ktorú môže použiť iba Centrum právnej pomoci, a nie súd. Intertemporálne ustanovenie § 25a zákona č. 327/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov reguluje vzťah medzi novou právnou úpravou a právnou úpravou, ktorá sa vzťahuje na právne vzťahy vzniknuté do 31. decembra 2009. Cieľom tohto ustanovenia bolo ponechať pôsobnosť pôvodnej úpravy (rozumej právnu úpravu účinnú pred novelou vykonanou zákonom č. 495/2009 Z.z.) na právne vzťahy, ktoré vznikli do účinnosti novely č. 495/2009 Z.z., ale len pokiaľ ide o otázku splnenia „nároku na poskytnutie právnej pomoci“. Iné otázky prechodné ustanovenie nerieši a preto vo vzťahu k iným otázkam je potrebné vychádzať z princípov procesného práva. Na rozdiel od hmotného práva, v ktorom zásade platí hmotné právo účinné v čase vzniku právnych vzťahov, v procesnom práve sa majú aplikovať procesné predpisy účinné v čase postupu súdu, pokiaľ prechodné ustanovenie nerieši postup súdu inak. Rozhodovanie o trovách konania patrí medzi procesnú činnosť súdu a vzhľadom na absenciu regulácie v rámci intertemporálnych ustanovení je potrebné aplikovať procesné právo účinné v čase rozhodovania o trovách konaniach. S poukazom na ustanovenie § 149 ods. 2 O.s.p. v znení novely vykonanej zákonom č. 495/2009 Z.z., ak súd rozhoduje o trovách konania už po 01. januári 2010, napriek tomu, že bolo ustanovenie zástupcu podľa § 30 ods. 1 O.s.p. vykonané pred 31. decembrom 2009, postupuje sa podľa procesných predpisov účinných v čase rozhodovania; teda už postupom podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 327/2005 Z.z. S takýmto postupom je spojený aj následný postup príslušnej štátnej inštitúcie - Centra právnej pomoci, ktoré zavŕši proces odmeňovania ustanoveného advokáta. Ak sa majú použiť na rozhodovanie o trovách konania nové ustanovenia účinné od 01. januára 2010, tak aj pri

odmene sa má postupovať podľa novej právnej úpravy vrátane platcu odmeny a mechanizmu jej vyplácania.

Z ustanovenia § 15 ods. 2 zák. č. 327/2005 Z.z. vyplýva, že Centrum právnej pomoci rozhodnutím vydaným v správnom konaní (t.j. postupom podľa zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov), prizná advokátovi náhradu trov konania po skončení zastupovania na základe jeho vyčíslenia podľa osobitného predpisu a odkazuje na ustanovenie § 14a až § 14f vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. (pozn. s účinnosťou od 01.06.2009 boli ustanovenia § 14d až § 14f cit. vyhl. zrušené). Z uvedeného vyplýva, že od 01. januára 2010 súd už nepriznáva odmenu advokátovi ako ustanovenému zástupcovi v zmysle ustanovenia § 30 ods. 1 O.s.p. ak má byť vyplatená zo štátnych prostriedkov a ani nezaväzuje na výplatu jeho odmeny Centrum právnej pomoci a po právoplatnosti súdneho konania si advokát sám má uplatniť právo na odmenu u Centra právnej pomoci. V danom prípade to za žalobkyňu postúpil Centru ešte Okresný súd Spišská Nová Ves.

Už len k samotnej právnej otázke vymedzenia predmetu sporu, z ktorého si žalobkyňa vypočítala odmenu za právnu službu, krajský súd na margo veci uvádza, že v tej veci šlo o konanie, v ktorom sa navrhovateľ domáhal ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6MCdo/7/2010 zo dňa 26.01.2011, v ktorom sa o.i. uvádza: „V konaní o ochranu osobnosti pre určenie hodnoty veci, od ktorej sa odvíja základná sadzba tarifnej odmeny advokáta za jeden úkon právnej služby, nie je rozhodujúca výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale rozhodujúca je hodnota osobnostných práv, o ochranu ktorých ide ... hodnotu týchto práv nemožno vyjadriť v peniazoch ... tento výklad rešpektuje osobitný charakter konania o ochranu osobnosti, primeranosť výšky odmeny, ako aj skutočnosť, že rozsah náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je výsledkom voľnej úvahy súdu.“ Na toto rozhodnutie odkazuje o.i. aj Ústavný súd v Náleze IV. ÚS 345/2012-30 zo dňa 26.10.2012 a z danej citácie následne vyplýva aj nemožnosť analogického aplikovania právnych názorov týkajúcich sa odmeny advokáta v konaniach o ochranu osobnosti.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal a žalovanému v tomto konaní náhrada trov neprináleží.

Krajský súd dospel k záveru, že žalovaný v konaní dostatočne zistil skutkový stav veci, vyvodil z neho správne právne závery, ktoré náležite odôvodnil, vrátane voľnej úvahy, ktorá nevybočila z medzí prípustného správneho uváženia. Nakoľko námietky žalobkyne neodôvodňovali zrušenie napadnutého rozhodnutia, žalobu ako nedôvodnú zamietol podľa §250j ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom uviedla, že krajský súd zamietol jej žalobu s odôvodnením, že s účinnosťou od 1. januára 2010 súd stratil právomoc rozhodovať o priznaní odmeny advokátovi účastníka ustanovenému podľa § 30 ods. 1 OSP, ktorá má byť vyplatená zo štátnych prostriedkov a o tejto odmene rozhoduje žalovaný (Centrum) podľa ustanovení § 14a až § 16e vyhl. č. 655/2004 Z.z. Krajský súd poukázal na prechodné ustanovenie § 25a zák. č. 327/2005 Z.z., z ktorého vyplýva, že na konania o nároku na poskytnutie právnej pomoci začaté pred 01.01.2010 a právoplatne neukončené do 31.12.2009 sa použijú ustanovenia účinné od 01.01.2010 -preto aj na prejednávajúcu vec sa vzťahujú tieto predpisy, t.j. o odmene ustanoveného advokáta môže rozhodovať len Centrum, ktoré môže rozhodnúť len podľa III. hlavy druhej časti vyhl. č. 655/2004 Z.z.

Rozhodnutie krajského súdu považuje žalobkyňa za nesprávne z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na to, že na zastupovanie účastníčky konania bola ustanovená súdom uznesením z 08.01.2008. V tom čase priznávali odmenu advokátom súdy podľa II. hlavy druhej časti vyhlášky č. 655/2004 Z.z. a to aj v prípade neúspechu advokátom zastupovaného účastníka v spore. Následné zmeny zákonov, ktoré o.i. upravujú aj odmeňovanie ustanovených advokátov pri zastupovaní osôb v materiálnej núdzi, sa žiadnym spôsobom nedotkli odmeňovania advokátov v prípade neúspechu advokátom zastupovaného účastníka v spore. Podľa názoru žalobkyne súd nevzal do úvahy intertemporálne ustanovenie § 372t OSP k úpravám účinným od 01.01.2012, t.j., že neskončené

konania, v ktorých súd za zástupcu ustanovil advokáta, sa dokončia podľa doterajších predpisov, t.j. podľa hmotnoprávných predpisov platných v čase ustanovenia právnej zástupkyne. Podľa týchto predpisov súdy priznávali odmenu podľa druhej časti druhej hlavy vyhl. č. 655/2004 Z.z. a s týmto vedomím advokátka prevzala zastupovanie. Nepriznanie sumy podľa týchto predpisov je podľa žalobkyne porušením ústavného práva advokáta na vlastníctvo (legitímna nádej na vyplatenie odmeny je súčasťou základného práva na vlastníctvo), porušením právnej istoty a rovnosti.

V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že žalobkyňa uplatnila vo vyúčtovaní právneho zastúpenia sumu 8 664,29 Eur a k dôvodom rozhodnutia krajského súdu, ktorý poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo/7/2010 uviedla iné rozhodnutie (KS v Banskej Bystrici), podľa ktorého za tarifnú hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka. Žalobkyňa žiadala prvostupňový rozsudok v odvolacom konaní zmeniť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný žiadal prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd, ako súd odvolací s poukazom na § 492 ods. 1 a ods. 2 Správneho súdneho poriadku a za použitia § 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami krajského súdu, ako aj s právnym posúdením veci, a odkazuje na dôvody, ktoré krajský súd uviedol na str. 5 až 7 svojho rozsudku a uvedené dôvody si osvojuje ako svoje vlastné.

Odvolací súd na doplnenie dôvodov len pripomína, že predmetom konania v prejednávanej veci je preskúmanie zákonnosti konania a rozhodnutia Centra o náhrade trov konania po skončení zastupovania účastníka, ktorý nebol v súdnom konaní úspešný. Konanie a rozhodovanie Centra o vyplatení odmeny zo štátnych prostriedkov je výkonom verejnej správy, teda nerozhoduje spôsobom ako rozhodoval súd do 01.01.2010, keď súd priznával odmenu advokátovi ustanovenému podľa § 30 OSP. Na tom nič nemení ani ustanovenie § 372t OSP, ktorým sa Centrum vo svojej rozhodovacej činnosti neriadi a nemôže riadiť. Na konanie a rozhodovanie Centra sa totiž OSP nevzťahuje, konanie a rozhodovanie Centra nie je pokračovaním súdneho konania vo veci samej ukončeného, ale samostatným, správnym poriadkom upraveným konaním správneho orgánu štátu, ktorý rozhoduje o určení odmeny za zastupovanie osôb v hmotnej núdzi pre prípad, že účastník nebol v súdnom spore úspešný a preto mu nepatrí a ani nebola priznaná náhrada trov konania podľa ustanovení OSP.

Centrum o výške odmeny rozhoduje podľa ustanovení III. hlavy druhej časti príslušnej vyhlášky o odmenách advokátov. Limitujúce ustanovenia pre odmenu advokáta upravené v platnej právnej úprave (aj § 14a - § 14f) sa použijú práve v prípade, ak určeným advokátom zastupovaný účastník nebol úspešný, ako tomu bolo v danom prípade.

Žalobkyňa spôsob určenia výšky odmeny, tak ako vyplýva z dôvodovej časti rozhodnutia Centra, vecne nenamietala. Dôvody jej odvolania nesmerujú k vecnému obsahu preskúmaného rozhodnutia Centra, ale týkajú sa len zásahu do jej vlastníckeho práva. Táto jej námietka však neobstoí, nakoľko v prípade neúspechu v konaní by jej náhrada trov právneho zastúpenia súdom priznaná byť nemohla zo žalovanej sumy 1.000.000 Sk, ale len zo základu sporu, ktorý sa nedal oceniť peniazmi, t.j. najnižšej tarify, v ktorej jej ju priznal aj žalovaný v prípade, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Z uvedených dôvodov odvolací súd prvostupňový rozsudok ako vecne správny podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku s poukazom na § 219 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ako

vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodoval odvolací súd v zmysle § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 OSP a s § 224 ods. 1 OSP. Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože vo veci samej nebola v odvolacom konaní úspešná a úspešnému odporcovi ich náhrada neprináleží.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.